

**Міністерство охорони здоров'я України  
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
до практичного заняття для студентів 6 курсу**

**Навчальна дисципліна:** Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами  
**Напрямок підготовки фахівців другого (магістерського) рівня**  
**Спеціальність:** 228 «Педіатрія»  
**Кафедра:** Дитячих інфекційних хвороб

**«Затверджено»  
на засіданні кафедри  
від «27» серпня 2024 року  
Протокол №1**

**«Розглянуто та затверджено»  
ЦМК з педіатричних дисциплін  
від «29» серпня 2024 року  
Протокол № 1**

Методична розробка складена  
доцентом Шадріним В.О.

**Тема заняття:** Диференційна діагностика інфекцій з синдромом екзантеми

**Компетенції:**

- **інтегральна:** здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю 228 «Педіатрія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- **загальні:**

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК 3).
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 4).
5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 6).
6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7).
7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 8).
8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 9).
9. Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 10).
10. Здатність працювати в команді (ЗК 11).
11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК 13).

- **спеціальні (фахові, предметні):**

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (СК 1).
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (СК 2).
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (СК 3).
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики інфекційних захворювань у дітей (СК 4).
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування інфекційних захворювань у дітей (СК 5).
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні інфекційних захворювань у дітей (СК 6).
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із інфекційними захворюваннями у дітей (СК 7).
8. Спроможність виконувати медичні маніпуляції (СК 8).
9. Спроможність проводити лікування основних інфекційних захворювань у дітей (СК 9).
10. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження при інфекційних захворюваннях (СК 12).
11. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне) (СК 13).
12. Спроможність ведення нормативної медичної документації (СК 14).
13. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (СК 15).

**Мета:** 1.Визначити місце інфекційних захворювань з синдромом екзантеми в структурі інфекційної патології у дітей. Визначити місце кору. краснухи, скарлатини, вітряної віспи, ієрсиніозної інфекції, менінгококової інфекції в структурі інфекційної захворюваності у дітей. Визначити етіологію, особливості епідеміологічного процесу, основні фази патогенезу кору. краснухи, скарлатини, вітряної віспи, ієрсиніозної інфекції, менінгококової інфекції. Провести клінічне обстеження хворої дитини, виявити симптоми та синдроми, навчитися ранній діагностиці невідкладних станів при інфекційних захворювань з екзантемами

(інфекційно-токсичний шок, гіпертермічний синдром, енцефалічна реакція).

Скласти план обстеження, оцінити результати (загальноклінічні, біохімічні, вірусологічні, бактеріологічні, серологічні, інструментальні). Надати невідкладну допомогу на догоспітальному етапі та у стаціонарі при невідкладних станах інфекційних захворювань з екзантемами у дітей (інфекційно-токсичний шок, енцефалічна реакція, гіпертермічний синдром). Скласти план протиепідемічних заходів у вогнищі інфекцій з синдромом екзантеми.

**Обладнання:** дидактичні матеріали (наочності, алгоритми для формування професійних вмінь та навичок); практичні завдання (типові, нетипові, непрогнозовані ситуації); тематичний пацієнт (тематичні кейси), робочий зошит.

#### План та організаційна структура заняття

| №<br>пп | Назва<br>етапу | Опис етапу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Рівні засвоєння                  | Час              |
|---------|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------------------|
| 1.      | Підготовчий    | Мотивація до пізнання теми, контроль вихідних знань, оцінювання самостійної роботи: <ul style="list-style-type: none"> <li>• тестовий контроль</li> <li>• індивідуальне опитування</li> <li>• перевірка виконання завдань у «Робочому зошиті для самостійної роботи студентів»</li> </ul>                                                                                                                                                                             | Репродуктивний                   | (15%-20%)<br>±5% |
| 2.      | Основний       | Розбір основних проблемних питань матеріалу, що опановується: <ul style="list-style-type: none"> <li>• пояснення</li> <li>• ілюстрація, демонстрація</li> <li>• проблемне викладення матеріалу</li> </ul> Проведення професійного тренінгу – самостійна робота студента під курацією викладача: <ul style="list-style-type: none"> <li>• на фантомі</li> <li>• курація тематичного пацієнта</li> <li>• розв’язання практично-орієнтованих клінічних кейсів</li> </ul> | Реконструктивний<br>й<br>Творчий | (70%-90%)<br>±5% |
| 3.      | Заключний      | Контроль набутих знань: <ul style="list-style-type: none"> <li>• тестовий контроль</li> <li>• оцінка відповідей на практично-орієнтовані клінічні кейси</li> </ul> Узагальнення викладача, оцінка роботи студентів, завдання додому.                                                                                                                                                                                                                                  | Реконструктивний<br>й<br>Творчий | (15%-20%)<br>±5% |

## Рекомендована література

### Базова:

1. Інфекційні хвороби в дітей : підручник / С.О. Крамарьов та О.Б. Надрага, О.Р. Буц та ін.; за ред. проф. С.О. Крамарьова, проф. О.Б. Надраги. – 3-є вид., переробл. та доповн. – К. : ВСВ «Медицина», 2023. – 439 с. + 16 кол. вкл. **ISBN: 978-617-505-938-8.**
2. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, А.В. Бондаренко та ін., за ред. Л.І. Чернишової. — 3-є вид., переробл. та доповн. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – 1072 с. + 6 с. кольор. вкл. **ISBN: 978-617-505-859-6.**
3. Pediatric infectious diseases/ Edited by Prof. S.O.Kramarev and prof. O.B. Nadraga. – fourth edition. - AUS «Medicine», 2020, 240 p. **ISBN: 978-617-505-807-7.**
4. Атлас дитячих інфекційних хвороб. Червона Книга = Red Book® Atlas of Pediatric Infectious Diseases : пер. 3-го англ. вид. : двомов. вид. / Керол Дж. Бейкер ; наук. ред. пер. проф. С.О. Крамарьов; пер. з англ. Л.В. Закордонець. – К. : ВСВ "Медицина", 2019. – 744 с. **ISBN: 978-617-505-729-2.**

### Допоміжна:

1. Інфекційні хвороби: енциклопедичний довідник / за ред. Крамарьова С.О., Голубовської О.А. – К.: ТОВ «РА-ГАРМОНІЯ», 2019. – 712 с.
2. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англ. вид.: у 2 т. Т2/К. Дж. Маркданте, Р.М. Клігман; наук. ред. перекладу В.С. Березенко, Т.В. Починок. – К.: ВСВ "Медицина", 2020. – XIV, 426 с. **ISBN — 978-617-505-780-3.**
3. Інфекційні хвороби: підручник / О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба та ін.; за редакцією О.А. Голубовської. – 4-е вид., переробл. та доповн. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 464 с. (кольорові). **ISBN: 978-617-505-909-8.**
4. Feigin and Cherry's Textbook of Pediatric Infectious Diseases, 8th Edition / James Cherry & Gail J. Demmler-Harrison & Sheldon L. Kaplan & William Steinbach & Peter J Hotez. - Philadelphia: Elsevier Saunders, 2019. – 3152 p. **ISBN: 978-032-337-692-1.**
5. Наказ МОЗ України від 18.05.2018 № 947 "Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні".
6. Atlas of Pediatric Emergency Medicine, 3d Edition / Shah B.R., & Mahajan P, & Amodio J, & Lucchesi M(Eds.). - McGraw Hill, 2019. – 1136 p. **ISBN: 978-1-259-86338-7.**
7. Neonatal and pediatric respiratory care, 5th Edition / Brian K. Walsh. – Elsevier, 2018. – 736 p. **ISBN: 978-0-323-47947-9.**
8. Textbook Of Paediatric Emergency Medicine, 3rd Edition / Cameron, P. A., Browne, G., Mitra, B., Dalziel, S. R., & Craig, S. – Elsevier, 2019. – 688 p. **ISBN: 978-070-207-305-2.**

### Інформаційні ресурси:

1. cdc. gov
2. who. org
3. nice. org. uk
4. moz. gov. ua

### Питання для самопідготовки студента до практичного заняття.

#### А. Питання по базовим знанням:

1. Характеристика збудників кору, краснухи, скарлатини, вітряної віспи, псевдотуберкульозу, ієрсиніозу, менінгококової інфекції. Основні властивості збудника.
2. Лабораторні методи дослідження кору, краснухи, скарлатини, вітряної віспи, оперізуючого герпесу, псевдотуберкульозу, ієрсиніозу, менінгококової інфекції.
3. Патологоанатомічні зміни в органах при кору, краснусі, скарлатині, вітряній віспі, псевдотуберкульозі, менінгококовій інфекції.

4. Основні ланки патогенезу кору, краснухи, скарлатини, вітряної віспи, оперізного герпесу, псевдотуберкульозу, ієрсиніозу, менінгококової інфекції.
5. Характеристику первинних елементів висипу: розеола, пляма, еритема, геморагія, папула, бугорок, вузол, пухирець, пухир, пустула.
6. Характеристику вторинних елементів висипу: луска, кірочка, пігментація, виразка, рубець.
7. З чим пов'язана геморагічний висип при менінгококцемії?
8. З чим пов'язаний висип при скарлатині?

**Б. Питання по темі заняття:**

1. Діти якого віку частіше хворіють на інфекційні захворювання з синдромом екзантеми?
2. Анамнестичні особливості при підозрі на інфекційне захворювання з синдромом екзантеми.
3. Перерахуйте основні клінічні прояви кору, краснухи, скарлатини, вітряної віспи, оперізного герпесу, псевдотуберкульозу, ієрсиніозу, менінгококцемії у дітей.
4. Перерахуйте особливості клінічного перебігу менінгококцемії у дітей першого року життя.
5. Назвіть клінічні прояви ІТШ при менінгококцемії у дітей.
6. Основні лабораторні методи дослідження при інфекційних захворюваннях з синдромом екзантеми у дітей (гемограма, серологічні, бактеріологічні, вірусологічні).
7. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на менінгококцемію?
8. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на кір?
9. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на краснуху?
10. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на скарлатину?
11. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на вітряну віспу, оперізуючий герпес?
12. З якими захворюваннями потрібно проводити диференціальний діагноз при підозрі на ієрсиніозну інфекцію: псевдотуберкульоз, ієрсиніоз?
13. Надання невідкладної допомоги при ІТШ при менінгококцемії у дітей.

Методична розробка складена доцентом Шадріним В.О.